

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v peduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Cesar v Ljubljani.

Ko so pred dvanajstimi leti obiskali presvetli cesar Franc Jožef slovenske dežele, jih nobeno mesto ni tako slovesno sprejelo, kakor bela Ljubljana. Tudi pretekli torek je Ljubljana imela čast, da so jo obiskali naš milostni vladar; ali tokrat jih prvo slov. mesto ni vsprejelo z ono radostjo, kakor pred 12 leti, ampak brez zastav z neizrečeno žalostjo, vendar pa z izrednim upanjem. Žalostna je Ljubljana, saj vemo, kaj se je z njo zgodilo letos velikonočne praznike. Pa tudi upati mora in sme, saj so jo obiskali predobri oče, da so se prepričali o izredni škodi po potresu, in rekli: »Znatno pomoč mora mesto dobiti in to tudi zasluži«.

V torek ob 3. uri popoldne so dospeli cesar z dvornim vlakom v Ljubljano. Na kolodvoru so jih čakali prevz. knezoškofo, deželni predsednik, vojni minister Krieghammer, mestni župan Graselli in mnogi dostojanstveniki. Skoro vsakega so milostno nagovorili, posebno dolgo so se razgovarjali s prevz. knezoškofo in županom. Zunaj kolodvora in po mestu je bilo vse polno ljudstva, ki je cesarja pozdravljalo z navdušenim živio. Ko so cesar vstopili v voz barona Heina, zgodila se je mala nezgoda. Jeden konj, prestrašen, je odlomil branovlek. Cesar so izstopili in z baronom Heinom sedli v drug voz.

Svetli cesar so se peljali najprej v deželno bolnišnico, da si ogledajo barake, pohvalijo usmiljene sestre, ki o potresu niso zgubile poguma, ampak hitele bolnikom v pomoč. Od deželne bolnišnice, kjer so se mudili pol ure, peljali so se čez Marije Terezije cesto mimo kolizeja na Tržaško cesto. Tu so bili v špalirju dijaki in učenci. S Tržaške ceste so zagledali cesar šotore in barake, in njihovo milo obličje se je zmračilo. Ogledali so si vojaško skladišče, bolnišnico, gledališče, ter ondotno kuhinjo za silo.

Ko so se nekoliko pomudili v deželnem muzeju, obiskali so nato jahalnico, kjer je nastanjeno 36 družin s 169 osebami. Vidno ganjeni so cesar tukaj gledali majhno podobo bede Ljubljančanov. Mnoge so nagovorili in potolažili. S solznimi očmi so zapustili jahalnico, saj jim je znano, da blizu 10 tisoč ljudij tudi nima boljšega bivališča v Ljubljani.

Na potu v Trnovsko predmestje so si ogledali barako deželnega predsednika ter ternovske barake in so se ob 1/2. uri pripeljali pred uršulinsko cerkev, kjer so jih pričakovali prevz. knezoškofo. Cesar si ogledajo cerkev in na pol podrti samostan. Potem so korakali peš do kazine. V Zvezdi so cesar vstopili tudi v jeden šotor, kar je brezbrojna množica navdušeno pozdravila.

Pred deželnim dvorcem so vladarja pričakovali deželni glavar Oton Detela in deželni odborniki. Deželni glavar je po pozdravu peljal cesarja v stanovanje, ki je

hudo poškodovano. Nato to si cesar ogledali cerkev sv. Jakoba in potem se podali pred mestno hišo, kjer jih je pozdravil mestni župan Graselli. Od tod so šli peš ogledat si cerkve frančiškanske in samostana. Ko so se vrnili k mestni hiši, vsedli so na voz in se peljali mimo stolnice v bolnišnico za silo, postavljeno za pokopališčem.

Okoli 7. ure zvečer se pripeljajo predobrotljivi vladar s spremstvom na južni kolodvor. Ondi se poslovijo od deželnega namestnika, knezoškofo, drugih odličnih gospodov ter na udano zahvalo župana rečejo upanja polne besede: »Strmim ob velikosti nesreče; kar sem videl, je dosti huje, kakor sem mislil. Bodite preverjeni, da storim vse, kar je možno, da se mestu in deželi najizdatnejše pomore«. — Po teh besedah so stopili cesar v vlak. Ko se je ta jel pomikati, zaorili se navdušeni živio - klici. Res, tako blagim vladarjem, kakor so naš presvetli cesar ne more se nobena država na vsem svetu ponašati. Bog naj živi nam cesarja!

Gospodarska knjiga.

Vodo bi se reklo nositi v Dravo, ko bi hotel natančno opisati vse težave in nedloge, stiske in revščino, ki tlačijo kmečki stan. Po jedni strani skromni pridelki, ki vsled konkurence drugih držav nimajo nobene veljave ali slepo ceno; po drugi pa čedalje večji stroški na vseh straneh; to je butara, ki tare in teži dandanes skoraj vsakega kmeta. Resnična je sodba, da srednje ali slabo posestvo dandanes dela kmetu več stroškov, nego daje dohodkov; zato pa tudi kmetje povsod očitvidno lezejo v dolgove, katerih se potem nikakor ne morejo iznebiti. Sploh kmetijstvo hira dandanes naglo, in če pojde tako naprej, oslabeled bo popolnoma kmečki stan, ta podlaga držav in korenina vseh drugih stanov.

Da se to zabrani še o pravem času, skušajo pravi prijatelji kmeta doseči s tem, da mu po jedni strani pomagajo iz denarnih zadreg, ga rešijo oderuhov in tako postavijo na lastne noge. To so uspešno tu pa tam že storili s posojilnicami, katere so res dobrota za kmeta in le želeti je, da bi si jih ustanovili povsod in se jih oklenili vsi kmetje.

Po drugi strani pa skušajo prijatelji kmeta pomagati mu s tem, da ga podučujejo o umnem kmetijstvu, kako naj obrača, da bo mu polje, živina, sadje, sploh vse zemljišče več dobička neslo. Ali jeden pomoček je še za kmeta, katerega žalibog on, kakor mi je znano iz skušnje — le vse preveč prezira, menda iz nevednosti, in to je gospodarska knjiga. Smel bi trditi, da ravno zategadelj gre kmetom našim največ slabo, ker ne premišljajo dosti, kako je z njih gospodarstvom, ali

napreduje ali propada. Temu pa je največ krivo, ker nimajo gospodarske knjige ali vsaj popolne ne, katera bi jim za časa kazala, kje je uzrok, da gospodarstvo hira in gre rakovo pot. V jednom letu še gotovo nobeden prej premožen kmet ni prišel na boben, temu navadno je hiral leta in leta, predno so mu vzeli posestvo. Če bi imel knjigo, lahko bi že v kratkih mesecih, gotovo pa ob koncu leta, ko prešteje stroške in dohodke, spoznal, kje je oni vir, ki mu največ škode dela. In če ga zamašiti ne more, vsaj brzda ga lahko, da mu bo manj škodoval. Gospodarska knjiga je namreč kmetu ogledalo, v katerem more vsako leto natančno pregledati svoje gospodarjenje in kjer vidi lahko tudi vse napake, ki jih je storil morebiti iz lahkomišljenosti ali celo iz nevednosti. Toda biti mora knjiga tudi natančna; kajti le takrat bo kmetu prav kazala stanje njegovega gospodarstva.

Pa si bo kdo mislil, kakšna umetnost more biti taka knjiga, jaz bi je že ne znal rabiti! Nič ložje, nego to! Vzemi, dragi kmetič, prazno knjigo ali tudi zvezek papirja in začni o novem letu po jedni strani knjige zapisovati vse stroške, ki jih imaš z gospodarstvom, z družino in tudi kar sam porabiš — natančno vse; po drugi strani knjige pa zapisuj dohodke, ki jih dobiš na pridelkih, živini, sadju itd. sploh pri gospodarstvu. Zapisati moraš pa razločno vse, za katero reč si izdal te in one krajcarje in tako tudi, kje in zakaj si dobil še tako neznatne dohodke. Ko mine leto, pa razdeli vse stroške in dohodke, kakor ti čem pokazati, v vrste, in takrat boš imel pred seboj ogledalo svojega gospodarjenja. To je zelo potrebno zategadelj, da lahko natančno ogledaš in spoznaš, kje imaš največje stroške in se jih potem tako veš tudi varovati ali vsaj nekoliko ogibati.

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

IX. Kosar, čist narodnjak, kakor zlato.

„Naj vam sveti, mladi rojaki, rodoljubnost iz naših grobov, kakor večerno sonce, ki se po hribih in dolinah ozira, katere je po svoji poti lepo osevalo in ogrevalo, ter jim davalo novo življenje.“

(A. M. Slomška zbrani spisi. III. 12.)

»Ljubezen do svojega naroda more in mora biti eden najdragocenejših biserov v čednostnem vencu vsacega moža;«¹⁾ prav posebno svetel bil je ta biser v vencu Frana Kosarja. Pokojnik je svoj narod ljubil in ga je nosil v svojem srcu. Če je narod naš kaj vesellega doživel ali če ga je srečala kaka sreča, igralo mu je srce veselja, nasproti pa ga je bolelo srce, kadar so prišli nad narod žalostni časi in tužni dnevi. Njegova narodna zavest ni nikdar omahovala in niti ni mogla omahovati, ker je stala na trdnih tleh sv. vere. Ver en katoličan in vrl narodnjak — to je bilo vodilo njegovega življenja. Njegova narodnost prestala je preskušnjo tudi v ognju — trpljenja, in zato bila je čista kakor zlato.

»Sploh smo prepričani — piše Kosar —, da se narodnost in narodnjaki ne smejo ceniti po takih časih, kateri njim prinašajo častne službe, slavno ime in odlikovanja, pač pa po dobah, v katerih treba za narodno prepričanje trpeti roganje in zasramovanje, in kadar treba na oltarju domovine kaj darovati.«²⁾

¹⁾ A. M. Slomšek; Zbrani Sp. IV. 197.

²⁾ Leben und Wirken Slomšek's str. 265.

»Vsak človek je že po naravni postavi v prvi vrsti dolžan po svoji nadarjenosti in po svojih močeh delati v blagor svojega naroda. Narodnih dolžnostij ni smemo po tem presojati, je-li narod katerikoli velik in slaven, ali je majhen in zaničevan od drugih merodajnih narodov; bolj reven, zanemarjen in po nedolžnem zatiran je narod, tem vestneje treba je izpolnjevati dolžnosti do naroda. Za omikanega moža večje sramote ni kakor če se po napuhu onamljen sramuje svojega pokolenja iz majhnega in revnega naroda, ali ga celo zataji in se rajši ogreva v solncu tujega mogočnega naroda, da pod njegovim bliščecim plaščem vlovi nekoliko leska tudi za svojo osebo ter tem ložje zleze do častnih in mastnih služeb.«¹⁾

Kadar je bil govor o neslogi med Slovenci, je postal njegov obraz temen, njegovo oko solzno, njegova beseda rezka. »Iz srca obžalujem neslogo, in še več kakor to: srdito razdraženost v narodnem taboru, ki cela leta niti za trenotek ne pojenja, in ki podaja našim narodnim sovražnikom po raznih novinah toliko gradiva in povoda, zasmehovati nas in obrekovati... O kako lepi so bili časi, ko smo vsi rodoljubi raznih stanov delovali vzajemno v slogi in ljubezni vse povsodi... Kratke dobe Slovanov zgodovinske slave, bile so dobe njih edinosti v politiki in veri; — dolge dobe njih zgodovinske sramote pa so dobe njih nesloge v politiki in še bolj v veri. Zastonj krivice dolžimo svoje sosede, da zakrijemo svojo sramoto. Največ svetá otrokom sliši Slave; ali mesto da ogromni slovanski rod drži za krmilo Evrope, kaj vidimo? da ni že skoro tako slabotnega sosednega naroda, kateri bi z ošabnimi koraki že ne tlačil slovanske zemlje. Gazili so jo in jo še — Lahi, Nemci, Madjari, Turki. Kje naj iščemo uzrok tej žalostnej prikazni? V zgodovinski neslogi Slovanov, ki je njih orjaške sile razdrobila in jih med seboj tako razprla, da zdaj — otroci ene matere — se med seboj več ne umemo, niti umeti nočemo. Že precej časa namreč zidamo zedinjeno Slovenijo, pa kako jo zidamo? Tako, da bomo mesto zedinjene Slovenije že menda skoro babilonski turn dodelali, kajti že dolga leta ni bilo med Slovenci toliko ravsa in kavsa, kakor ravno dandanašnji. Začnejo duhovniki kaj delati v blagor naroda, se svetovni černo proč obrnejo, rekoč: vi ste mračnjaki, z vami ne gremo. Začnejo zopet svetovni kaj, jim odvrnejo duhovniki: vi ste liberalci, ne maramo vas. V laseh so si stari in mladi Slovenci — v laseh so si naši časnikarji, — v laseh so si naši politikarji!... To je rana, ki nas na sreču skli!... O zato bi si želel glasú — glasú tako mogočnega, da bi odmeval od podravskega bregov do jadranskega morja, — glasú tako spravljivega in milo prosečega, da bi do srca segel vsem dragim rojakom: Pozabimo vse, kar je bilo neprijetnega med nami, stopimo zopet v eno kolo slovensko, in naša prva stopinja bodi ta, če smo tudi v tej ali oni stvari raznih mislij, vsaj to si dajmo veljati, da vsak po svoje dobro misli in hoče za narod; ne spodtikajmo si dalje hudobnih ali nepoštenih namenov! Naše edino orožje bodi prepričanje, — svrha, katero nameravamo, sprava, — način delovanja ljubezen, — steza, po kateri hodimo, potrpežljivost, in ni dvoma, da se v kratkem zopet snidemo ter kolo sklenemo okoli žrtvenika matere Slave!«²⁾

Ko so mladi, liberalni Slovenci napisali na svoje bandero: Narodnost brez ozira na vero, in so djali: pustimo zdaj verske in cerkvene reči popolnem iz misli in se združimo okoli praporja gole in same

¹⁾ Leben und Wirken Slomšek's str. 55.

²⁾ Beseda pri obč. zboru pol. dr. v Marib. „Slov. Gosp.“ 1872 št. 48. in Kat. Cerkev str. 92.

narodnosti, vzdigne se Kosar in pravi: »Nemogoče! pod tem banderom ne sklenemo sprave. In zakaj ne?«

»Zaradi tega ne, ker dolžnosti, katere nam naša sv. vera do Boga, do naše neumrjoče duše in do cerkve Kristusove nalaga, niso take, da bi jih smeli kedaj za nekaj časa, morebiti za več let, sploh tako dolgo na klin obesiti, dokler nismo Slovencem priborili narodnih pravic. Kar nam veleva Kristusova vera, veže nas vsak čas, vsako uro, vsak trenotek našega življenja; teh dolžnostij ne smemo nikoli zanemariti, nego braniti in zagovarjati jih je treba ne kar v cerkvi in v domačem hramu, temveč tudi »pred ljudmi«, to je, v javnem življenju; torej v šoli in književnosti, v postavodajstvu in pravosodju, v občinskih, v deželnih in državnih zborih. Nikdar in nikjer ne smeš Kristusa pozabiti; ako si ga zoparil, si ga zatajil, ako nisi z njim in za njega, si že zoper njega, — in postaneš nevreden obljub Kristusovih« . . .

»Drugič pa mi za tem banderom ne gremo zato, ker je nam kristjanom to izpeljati nemogoče, kar zahtevate: narodnost brez ozira na vero! Kako moremo to včiniti? Nam se dozdeva, kakor bi kdo rekel: človek delaj; dela pa naj kar tvoja duša brez ozira na telo; — ali naj dela tvoje telo brez ozira na dušo. Kaj torej naj počnemo? Loči dušo od telesa in mrtev si in sploh nič storiti ne moreš. Duša in telo sta namreč ena oseba — eden človek, ki je odgovoren za vsa svoja dejanja, dušna in telesna. Zdaj pa reči k at. Slovincu: zdaj delaj kot katoličan brez ozira na Slovence, zdaj pa kot Slovenec brez ozira na katoličana; kako hočeš to početi? Moreš li v sebi ločiti katoličana od Slovenca? Res je, da si katoličan in da si Slovenec, zaradi tega pa nisi dvojna oseba — dvojni človek, ampak katoličan in Slovenec sta po sv. krstu v tebi združena v eni osebi — v enem človeku; z eno besedo: katoliški Slovenec odgovoren si pred sodnim stolom Kristusovim za vsa svoja dejanja, politiška, narodna, verska. Naslov vašega bandera torej družega ni, kakor sleparija za kratkovidne duhove, nastavljena limanca za bebce, na katero se pa nobeden razsvetljen in vesten katoličan ne vsede!«

Gospodarske stvari.

Kop gorice.

Kop je težko delo, katerega se postopači radi ogibajo; kop je imenitno delo, katere moraš dobro vedeti in razumeti, inaiči veliko škode gospodarju napraviš. Mnogoteri kopači, in še nekateri gospodarji tega dela ne razumejo. Posebno pa so med ženskami mnogokrat take osebe, ki kopati ne morejo ali ne znajo. Težko je take kopače gledati; še težje njihovo slabo delo plačevati. Pojdi torej, dragi bralec, danes z menoj v gorico — ne jest in pit, temuč oglejva si kop gorice.

1. Prva kop. Jeseni pri branju so putarji zemljo v vinogradu grozno poteptali; še bolj so jo gnojariji in grobarji pomandrali; potem se je vlegel debel sneg, in končno jo je še dež napeliskal, da je zmordana kakor opeka, in trs je v njo kakor vzdian. Treba je to poteptano zemljo razrahljati, trs oddelati, korenice porezati, zagnojiti — okopati. To delo se mora razumno in pa vestno opraviti. Neka gospodinja je na sepju stala. Od vina zažarjena v roki drži bokal ter reče »Kateri bo jan prvi skopal, dobi piti«. In zdaj se začne tekmovanje. Slehrni bi rad prej pil; kopači gledajo na bokal, ne pa na trs. — Ti pa ne delaj tako, ali dobiš kaj piti ali ne, ko dokoplješ na sep. Svoje delo zvesto opravi.

Navadno orodje za kop je motika, ali ošpičena v ilavici, ali prisekana v prhki zemlji. Nekateri ljubijo videc ali krevelj, kar delo polajša, pa slabo opravi. Kateri gost bo meso bolje pregriznil, ali tisti, ki ima polne čelusti zobov, ali tisti, ki ima samo dva stranjšeka? Ta bo sicer meso hitro oslinil in požrl, ki mu bo pa v želodcu obležalo in boleznin nakopalo: ovi pa bo dalje žvekal, pa meso dobro prebavil. In vendar so še taki gospodarji, ki kopaču videc v roke dajo, kakor da bi ga gnoj kidat poslali. — Ako si dober vinogradnik, videca trpel ne boš. Ne presekaš trave, ne prevržeš važe, ne osnažiš trsa; tvoja kop je petelinovo razkapanje. In za to si še daš dobro platiti!

Gospodar, stori po mojem zgledu! Prišel sem h kopačem v gorico. Sedem težakov maha s štirinajstimi rokami, da se vse kadi; vsak ima videc ali krevelj v roki. Jaz gledam in štejem mahljaje; po štirikrat in še sedemkrat je prasknil po trsu, predno mu je došel do koreninice. Zemlja se je vselej zopet k trsu zavalila, in jaz nevoljen rečem: »Viničar, hajd po motike, videce pa vse zanesi h kovaču, da jih v motike prevari! Bodoče leto ne trpim nobenega videca več«. Seveda so bili nekateri kopači jezni, rekši: »Motika je težka, nam žulje naredi, je ostra, trs preseka, je dražja od videca itd.« Tretje leto so mi že priznavali, da je kop z motiko boljša kakor pa z videcem. Tako naj vsak dober gospodar stori.

Kramp ali pikun je kopalo za pečine in lapor. Ne boj se ga! Čudežno orodje je to: iz pečine ti proizvodi najboljšo kapljico. Rutanca je poprečna sekira na eno stran, služi ti pri grobanju in odkapanju trsa, ako na lapor ali trdo zemljo okoli trsa naletiš. Tako tudi lopata služi posebno pri grobanju v mastni zemlji, ako je treba trs globoko in široko odkopati, ali pa tudi pogrobati. Žagica — da staro trsovje in štrelovje požagaš. Vsak kopač pa mora imeti nož, da biče ali koreninice trsa poreže. Ako jih pustiš, bo trs kmalu hiral — brez uske. Ako je pa drugi zato postavljen, da trse trebi, se pa mnogokrat zgodi, da štirje kopači čakajo in praznujejo, ali pa biče pustijo, in naprej norijo, naj bi za drugimi sramotno ne zaostali. Tudi vinjek in škarnje s seboj vzami h kopi, ker vedno se še najdejo nepotrebne mladike ali pod zemljo stari koceni, katere moraš izkrciti, odrezati.

Na dobrem orodju je mnogo ležeče. Ob Sotli in na hrvaški meji sem videl motike tanke in kratke, kakor gubanice kos; jan so imeli globoko za dlan. Ali se čudite, če tako delo postane ušivo? Dobro, trpežne in najceneje motike dobimo v Framu v kladivničarji gosp. Viharja, ki izvrstno vinogradno orodje razpošilja na vse kraje naše domovine. Tako dobro motiko vzami! Trs globoko odkopni; porezi vse nepotrebne zgornje korenine; daljše si za pas vtakni, da boš lažje povezal. Postrgaj zgornje žive zemljo v jamo k trsu; tega kopači ne ubogajo radi, preumudno jim je, pa je jako hasnovito, zato to tirjaj. Zdaj zakopni naprej nagnjeni trs; globoko mu pristavi kol, in privezi takoj locen že zdaj, da ne boš po kopi v gorici šajtral.

Najboljši čas za kop je doba od Sv. Jožefa do vuzma; ne prej, ker je še sneg, dež ali mokro. Suha kop je najboljša; zemlja se lepo prezrači, trava pa se posuši. Ne odlagaj predolgo s kopjo; zato brž obrezi s škarjami, pripravi orodje že po zimi; vlago brž zvozi, da ne boš imel — »žegnane kopi«, ki kaže na lenobo. Po veliki noči kopati je mnogokrat kvarno, ker očesa že oživijo, obalci kipijo, in težaki se težje dobijo, ker vsak že doma ima svoje delo. Ako ti gorica pred kopjo že odžene, počakaj nekoliko, da se obalci ali mladje nekoliko pritrdi. Kopi nikoli ne daj v »dinj«; vselaj si goljufan, ali preveč plačaš, ali ti delo slabo opravijo.

Sejmovi. Dne 11. maja v Poličanah (svinjski sejem). Dne 13. maja na Planini, v Slov. Gradcu in Mariborju. Dne 15. maja v Imenem (svinjski sejem). Dne 16. maja v Št. Ilju v Slov. gor., na Pilštanju in Bregu pri Ptujju (svinjski sejem).

Dopisi.

Od Sv. Jurija ob Taboru. (Koncert.) Na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo se je priredil pri nas koncert v korist cerkveno-stavbenemu društvu šentjurskemu. Vse točke so se proizvajale z nepričakovano dovršenostjo in so navzočemu občinstvu zelo ugajale. Neki gospod iz Maribora je dejal, da tako lepega petja, kakor ga je slišal pri nas, nikakor ne bi pričakoval na kmetih; kajti s tako natančnim prednašanjem se ne poje niti pri velikih izurjenih mestnih zborih. Posebno je ugajala vsem pesem: »Venček narodnih«, ki se je morala ponavljati. Ta slučaj kaže zopet dovolj jasno, da ima ljudstvo najrajši narodne pesmi, ki so iz naroda narodu tudi najbolj razumljive. Narodna pesem naj bi se v obče bolj gojila po naših pevskih zborih, ona naj bi se povzpela tudi pri nas do one veljave, katero ima že pri drugih narodih. Svetovnoznan pevski zbor Rusa Slavjanskega poje le narodne pesmi in povsod z velikim uspehom. Omeniti je tudi naših izbornih solistov, katere nam lahko zavida marsikateri večji pevski zbor. Toda ne le pesmi vzbujale so občno pozornost, temveč tudi godbene točke. Žal le, da ni bilo med vsemi temi nijedne skladbe kakega slovanskega skladatelja. Zakaj bi naj segali po tujem blagu, v tem ko imamo tudi mi Slovani dovolj izvrstnih skladateljev? Smetana, Dvořak, Rubinstein, Glinka, Chopin in drugi so svetovnoznaní mojstri na glasbenem polju. Vendar ne gledé na to moramo reči, da je ta koncert zopet dokazal, da se tudi pri nas na kmetih dá doseči mnogo, če se le hoče. V prvi vrsti moramo biti hvaležni našemu pevovodji, č. g. kaplanu, ki si je vedel svoj zbor izuriti tako izborno. Čast, komur čast! —ij—

Iz Kapel pri Brežicah. (Nasledki potresa.) Našej fari je zadnji potres veliko škodo napravil. Farno cerkev, katera je bila l. 1884. le na pol nova postavljena, je tako silno potreslo, da je njena stara polovica, ki je bila omenjeno leto le za silo zakrpana, na oboku in postranskih stenah močno razpokala. Stavbeni inženir, od okrajnega glavarstva v Brežicah semkaj na ogled in preiskavo odposlan, je spoznal, da se ovi del cerkve ne dá več s krpanjem popraviti, temveč ga je treba podreti in na novo postaviti. Tudi je zračunil, da je cerkev v sedanjem obsegu premajhna za tako obljudeno faro, kakor je naša tudi v tem slučaju, če bi dvojno sv. opravilo imeli. Čaka nas torej v drugič velika skrb in plačilo. Bog vé, kje bomo denar dobili za stavbo in povečanje cerkve. Še za zadnjo stavbo smo na dolgu par tisoč goldinarjev. Hvala Bogu, da nam je še podružna cerkev sv. Trojice nepoškodovana ostala, drugači bi morali službo božjo obhajati pod milim nebom.

Iz Gornje Radgone. (Bralno društvo.) Odbor tega društva je sklenil, da si naroči nekatera poljska orodja, katera pri nas še niso v rabi, katera pa napredno kmetijstvo posebno priporoča. Ta orodja izposojevala se bodo društvenim udom, da jih poskusijo in na njih uspehih spoznajo, da tudi v kmetijstvu čas napreduje. Takšno orodje je n. pr. nova travniška braña, o kateri so vsi, ki so njo poskusili in rabili, polni hvale. Da si pa društvo pridobi potrebnih denarnih sredstev, priredi dne 19. maja t. l. ob 4. popoldne pri »Skerlecu« majniško veselico s petjem in tamburaškim koncertom,

katere čisti dobiček se bode v zgoraj navedeni namen porabil. Za ustopnino 10 kr. imel bode vsak udeleženeec izredni glasbeni in pevski vžitek ter pošteno zabavo, vrh tega pa mu bode tudi prilika dana, da poskusi poljska orodja, katerih dozdej še ni rabil in menda tudi ne poznal. Tako bode s to veselico združena korist in zabava. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Iz Makol. (Pogreb.) Dne 16. aprila smo pokopali dijaka šestošolca, Andreja Mahoriča, rojenega Makolčana, ki je po dolgotrajni mučni bolezni, sušici, končal življenje svoje v najlepšem cvetu, v 21. letu starosti. Bil je ranjki prava dika slovenskega dijaštva. Izvrstna glava, blago srce, vzgledno vedenje v vsakem oziru, pridobilo mu je spoštovanje in ljubezen vseh, ki so ga poznali. Bil je največje veselje in up ne le materi svoji, žalujoči udovi in celi svoji rodbini, marveč tudi vsej naši župniji. Čisto rodoljubje ga je dičilo ravno tako, kakor tudi prava iskrena vernost in pobožnost. Ves voljen in udan je prenašal, kakor mlad mučenik, bolezen svojo, ter večkrat spodbudno prejemal tolažila naše sv. vere. Daj Bog, da se veseli zopet vidimo tam gori nad zvezdami!

Iz Moškanje. (Občinske zadeve.) V naši občini smo imeli na belo nedeljo popoldne ob 4. uri volitev občinskega predstojništva. Izvolili smo si in sicer s tem že petokrat g. Antona Pukšiča za občinskega predstojnika in za svetovalca gg. Jožefa Cvetka in Martina Valenka. Vsi trije so verni kristijani in značajni Slovenci. Marsikateri, ki v mladosti visoke šole obiskuje, je potlej mlačen narodnjak, to se o našem predstojniku ne more reči. On ljubi svojo občino in vsa občina spoštuje njega. Vsakemu, ako je le mogoče, opravi zahtevano brezplačno in je vnet za korist naše občine in sosednih.

S. G.

Iz Ptujja. (Slov. pesko društvo.) Ni naš namen na dolgo in široko razpravljati o imenitnosti slov. pev. društva v Ptujju, ki obsega pevce iz vseh pokrajin slovenskih. To uvaževati vé vsakdo, kdor ljubi slovensko petje, kdor ljubi svoj rod. Radi tega vemo in se nadejamo, da je vsacemu Slovencu, osobito pevcu, na srcu po svojih močeh pomoči temu društvu. Naj odbor še tako deluje, če ga ne podpirajo člani, ne bode mogel rešiti svoje naloge. Zatorej se obrača odbor do Vas, spoštovane pevke in pevci, da delujete v svojem krogu na tó, da se bodo pesmi začele takoj vaditi in da se bodo marljivo in vstrajno vadile. Ne ustrašite se nobenih zaprek, bodite jeklene volje, bodite vstrajni, kajti letos nam je zopet pokazati, kako lepa, kako krasna in kako mogočna je slovenska pesem. Odbor bode deloval z vsemi močmi na tó, da bode letošnji koncert sijajen, velikansk, tembolj ker lansko leto društvo ni moglo koncerta prirediti. V svojo sejo dne 2. aprila t. l. ukrenil je odbor sledeče: 1. Veliki pevski zbor priredi se v mesecu avgustu t. l. v Ptujju. 2. Pesmi so se določile taiste, ki so bile za lanski koncert določene in sice: 1. Venec Vodnik-ovih pesmij, šesterospev s spremljevanjem orkestra od Ant. Foerster-ja; 2. Slovanskim mladenkam, ženski zbor s spremljevanjem orkestra od Hrab. Volarič-a; 3. Pod prozorom, moški zbor od Dr. G. Ipavic-a; 4. Samo, moški zbor od Ant. Foerster-ja; 5. Na moru, moški zbor od Ant. Nedved-a; 6. Vojaci na potu, moški zbor od Ant. Nedved-a. Sekirice so se že razposlale posameznim gg. poverjenikom že lansko leto. Taiste spošt. pevke in taisti gg. pevci, ki še nimajo potrebnih sekiric, naj se blagovolijo za nje čim hitreje pri odboru v Ptujju oglasiti. Na dan koncerta pa prosimo naj vsaka pevka, oziroma pevec, sekirice s seboj prinese. Ravnokar je odbor začel razpošiljati nabiralne pole; uljudno prosimo gg. poverjenike, naj blagovolijo skrbeti za tó, da se število društvenikov v njih

okrajih množi, ali vsaj ne krči, in da nam vsaj do 5. junija t. l. letne doneske vpošljejo. Dan slavnosti se objavi v kratkem. Po § 1 in 3 društvenih pravil ima društvo namen, gojiti petje in glasbo. Naslanjaje se na te dve točki se je sprožila v odboru misel, naj bi se skrbelo za tó, da bi pri velikih koncertih društveniki, ki so dobri godbeniki, razškrupljeni po vsej slovenski zemlji, sešli se nalik pevcem ter spremljali posamezne pesmi z godali. Tako bi bilo mogoče osiguriti pevskemu društvu tudi lastno godbo. Sekirice bi se jim — seveda poslale prej nego pevcem. Ta ideja se letos še ne more izvršiti, pa prihodnje leto bi se lahko uresničila. Razglasili smo gori navedeno že zdaj, ker nam je na tem, prositi društva, da svoje veselice tako uredijo, da se jim bode mogoče udeležiti te slavnosti.

Od Velike Nedelje. (Zopet »fajerber«). Vsi, ki čutijo iskrico ljubezni do slovenskega rodu in jezika, so že zapustili to nečastno društvo. Kateri še ste zraven, hočete-li svojo narodnost prodati tujcem, še niste prišli do prepričanja, da sami sebe zaničujete, ako zaničujete svoj slovenski jezik? V velikih mestih v Zagrebu, v Ljubljani itd., kjer so velika gospoda zraven, pa imajo slovensko povelje, mi prosti kmetje pa naj zavržemo svoj jezik? Ne! Nikdar ne! Mi kot Slovenci moramo imeti slovensko povelje, lahko pa se učimo tudi nemško. V obče se misli, da je g. Nadler najbolj za nemško komando, biležim torej, da je gosp. Nadler kot trd Nemeč o neki priliki rekel: »Meni je pač vse jedno, ali je povelje slovensko ali nemško, samo da se osnuje požarno društvo, ker je potrebno!« S tem je pripoznal, da je tukaj slovenska zemlja. Kdo je torej isti, ki je navodil naše ljudi na tako početje? Čujte, to sta naša rojaka, sinova slovenske matere, g. J. Škvorec, trgovec, in g. Meško, obč. predstojnik. Kar svet stoji, je ta prvi predstojnik pri Veliki nedelji, ki se je pridružil nemščurjem. Ta dva sta torej zavrgla naš slovenski jezik in to v prvi vrsti g. Škvorec. On je od nas obogatel, živi od nas Slovencev, mi pri njem kupujemo in mu dajemo sami orožje v roke, ker mu nosimo naš trdo zasluženi denar. Plačuje pa nam s tem, da zavrže naš slovenski jezik in se klanja tujcem. Zapomnimo si to dragi rojaki velikonedeljske fare! Ako izostanemo od takih trgovcev in gostilničarjev, ki naš rod zaničujejo, bode jih kmalu pamet srečala; in to bomo storili, kdor našega jezika ne ljubi, tudi naših denarjev vreden ni! Trgoviška občina nam bodi v zgled! Tam so se takoj odločno proti postavili, tem se pridružimo vsi Velikonedeljšani in imeli bomo slovensko požarno društvo! Torej proč od nemškega društva! Vsi pravi prijatelji vas rotijo, da odstopite, da ne postanete izdajalci lastnega rodu!

Strela udari iz višine
Izdajalca domovine!

Iz Dobove. (Sejmišče; vprašanje.) Po dolgem prizadevanju se nam je vendar posrečilo v Dobovi dobiti lepo sejmišče. Č. g. župnik so dali nekaj cerkvenih njiv za 15 let v najem sedmerim občinam, ki so se zavezale, pogojeno svoto redno plačevati, a delile si bodo tudi dobiček, katerega bodo imele od tega. Prostor je res lep, od vseh krajev se sejmišče pregleda, tako, da se ti prvi hip prikupi. Jože Cvetkovič iz Velikega Obreža, znani spretni tesarski in mizarski mojster, ki je tudi v Ameriki bil in se marsičesa naučil, je prevzel omenjeno delo za 350 gld. in je tudi v pohvalo in zadovoljnost izvršil. — V nedeljo, 28. aprila je prišla v našo župno cerkev neka sirota, Jerica Geršak, iz šentpeterske župnije pod Sv. gorami. Med drugim sv. opravilom jo vrže božjast na tla. Strašno začne upiti — vsi ljudje so prestrašeni, zlasti otroci. Hiteti jamejo iz cerkve, a kmalu se vsi povrnejo v cerkev in se potolažijo. Lahko bi se bila primerila kaka nesreča. In to se je v

naši cerkvi zgodilo že drugič. Prašamo tem potom: zakaj pusti omenjena občina Sv. Peter pod Sv. gorami tako siroto po svetu? Ali ne bi bilo bolj umestno, da bi omenjeno siroto spravili v varen kraj pod nadzorstvo, da se ji ne bode treba klatiti po svetu?

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se odpeljali 7. t. m. v Ljubljano in v Pulj. Svetla cesarica pa so se pred tednom vrnili s potovanja in za Ljubljano darovali 5000 fl. — V državnem zboru so poslanci razpravljali davčno preosnovo in sicer te dni o rentnem davku. Vlada bode pa težko že letos spravila pod streho davčno preosnovo. — V 3. okraju je pri dopolnilnih volitvah v državni zbor zmagal krščanski kandidat Leopold Steiner z 2 tretjinama glasov. Ta okraj je do zdaj vedno kak liberalec zastopal.

Češko. Pri dopolnilnih državnozborskih volitvah v Karlinu je zmagal pesnik Svatopluk Čeh, ki je izjavil, da ne bode Gregrov suženj. Poslanec Ed. Gregr je namreč izdajatelj največjega češkega lista »Narodni Listy«.

Štajarsko. Meseca avgusta letos bode v Gradcu zborovala »Leonova družba«, društvo katol. avstrijskih učenjakov. Zborovala bode v vseučiliških prostorih. Ravno tisti dni bode imelo tudi svoj občni zbor sekovsko Cecilijino društvo.

Koroško. Danes, dne 9. t. m. ima v Celovcu občni zbor katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence v Celovcu. — Svetli cesar so potrdili postavo, po kateri se uvede nov občinski red za Celovec. Tudi so potrdili postavo, da se ustanovi na Koroškem deželna hipotečna banka.

Kranjsko. Deželni odbor bode prosil svetlega cesarja, da se v kratkem snide deželni zbor. — Dne 3. t. m. je umrl deželni poslanec in župnik Janez Mesar, ki je v Bohinju ustanovil sirarske zadruge. — Koncem maja bodo zborovale v Novem mestu dolenske podružnice c. kr. kmetijske družbe.

Hrvaško. V Zagrebu nameravajo napraviti nov vodovod. — Dne 6. t. m. je manjšina mestnega zastopa izostala od občinske seje, češ, za dva meseca bodo volitve in sedaj nočejo kot pravi domoljubi z izrednim proračunom obdačiti meščanov. Seja je morala izostati.

Ogersko. Dne 1. maja je v poslanski zbornici Tereny vprašal ministerskega predsednika o potovanju papeževega poslanika Agliardi po Ogerskem. Banffy je takoj rekel, da se je Agliardi mešal v notranje politične zadeve, in da se je vsled tega že pri papežu pritožil minister vnanjih zadev, Kalnoky. Ta je takoj izjavil, da to ni res, in hotel odstopiti. Svetli cesar pa tega niso pustili. Kako se bode pa Banffy izvil, ki je s svojim odgovorom razkačil vse katoličane, pokaže bližnja prihodnjost.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izročili kardinalom obsirno pismo, kot politično oporoko. Glavni namen tega pisma je, zagotoviti si tacega naslednika, ki bo nadaljeval politiko sedanjega papeža.

Italijansko. Volilno gibanje se je začelo. Prvi minister Crispi kandiduje v dveh okrajih, menda zato, ker se boji, da ne bi propal. Vlada bojda ima mnogo upanja, da zmaga veliko njenih privržencev. Šlo pa njej bode težavno, ker je Crispi predobro znan.

Angleško. Pri dveh dopolnilnih volitvah v po-

slansko zbornico so zmagali v zadnjem času konservativci, ki so našim liberalcem podobni. Ministerski predsednik Rosebery bojda zato kmalu odstopi. Rosebery že dolgo ni prav zdrav in se bode torej umaknil političnemu življenju.

Bolgarsko. V odposlanstvu, ki pojde v Petrograd pod vodstvom metropolita Klimenta, da poskusi doseči spravo z Rusijo, bode po jeden član iz vsacega okraja. Vladi to potovanje na Rusko ni po volji, zlasti knezu Ferdinandu ne.

Srbsko. Kraljica Natalija se je odpovedala pokojnici, katero ji je priznala skupščina. Te dni je njen soprop Milan odpotoval na Dunaj in od tam v Benetke. Naj se več ne vrne na Srbsko, sicer bode ljudstvo začelo sovražiti tudi njegovega sina, kralja Aleksandra.

Grško. Pri volitvah v poslansko zbornico je popolnoma podlegla stranka Trikupisa, dosedanjšega ministerskega predsednika. Zmagala je stranka Delyannisova, in bode torej Delyannis prihodnji ministerski predsednik.

Azija. Kitajski cesar je podpisal mirovno pogodbo z Japonom. Na to pogodbo so najbolj Rusi nevoljni. — Armenija, ki je pod turško oblastjo, se bode razdelila v pet okrajev in dobi svojo lastno upravo. Ker bodo pri tej Mohamedanci imeli prvo besedo, zato s to upravo kristijanom armenskim ne bode veliko pomagamo, temuč Turki bodo gospodarili, kakor dozdej.

Za poduk in kratek čas.

V Ljubljani po potresu.

(Po lastnem ogledovanju spisal dr. Ant. Medved.)

»Kako zapuščeno je mesto, — mesto, ki je prej ljudstva mrgolelo. Grenko joče po noči, in solze se zlivajo prek njegovih lic! Njegove ceste žalujejo; njegova vrata so upuščena; njegove device plakajo in ono... ah! britko mu je.«

Ta besede velikega preroka so me pretresle, ko sem hodil 3. majnika otožen po nesrečni Ljubljani. Kako rad bi rekel s ponosom: po beli Ljubljani, a žal! bela ni več, sedaj je le razdejana. Kako se pač na svetu spreminjajo priimki!

Kar rodoljubje v letih je nabralo,
Veselje in ponos slovenski duši;
Kar tujea je oko občudovalo,
Vse ena noč nevsmljeno razruši! . . .

Ena noč, en trenutek, eden sunek je torej dovolj, da se lepota pogrezne v razvalino. Ako še nikdar prej ne, oni dan sem se tega z grozo prepričal v Ljubljani. Komaj sem stopil iz brzovlaka, že sem videl posledice velikonočnega potresa. Na železničnem tiru stoji dolga vrsta črnih vagonov. Stopnjice iz desk peljejo gor k njihovim vratom. Kdo bi bil slutil, da bodo ti vagoni nekdanj v Ljubljani do take naloge dospeli. Iz tega te gleda sivi starček, ki se mrazu in lakote trese; iz onega ti mrli solzna mati ihteče dete nasproti. Uboge reve! To so sedaj njihova stanovanja, — neverjetna, sedaj zlata vredna!

Od kolodvora hitim v mesto. Obstoim na »Dunajski cesti«. Kakšna sprememba! Prej tako lepe, visoke hiše, sedaj skoraj same podrtije. Cloveka srce boli, trepet ga obide, ko gleda hiše s tramovi krog in krog podprte. S strahom lazimo mimo njih, kot bi se bali, da jih nov sunek mahoma ne zruši in nas ne pokoplje pod njimi. In če so hiše tudi nepoškodovane videti od zunaj, so razpokane, razdejane od znotraj. Vse je bežalo iz njih, njihovi lastniki sami se jih bojijo. Kako žalosten prizor bo še le, ko jih bodo začeli do temelja podirati! Med tramovjem, ki na levi in desni podpira

hiše, dospemo do velikega samostana očetov frančiškanov. Kdor ga je videl prej, ve, kako lep in prijazen je bil. In cerkev njegova, ena najkrasnejših v celi deželi, kako je vabila s svojo čudno lepoto nebrojne množice k pobožni molitvi! A kje je prejšnja krasota? Ko stopimo na samostansko dvorišče, zagledamo že visoke kupe kamenja in razbite opeke, ki je ob potresu z gromom in hruščem se vsula s streh in zidovja. Je-li sploh varno, da se tukaj mudimo? me opomni moj spremljevalec. Veleč. o gvardijan nas pelje v samostan ter kaže in razlaga neprecenljivo škodo. Samostan je ves prazen; hodniki so podprti s tramovi; okna in vrata so ali sneta, ali pa razbita. V veliki sobani, kjer je bila slavna knjižnica, režijo stene, da je groza; strop in pod samo visita, zmajeta se, ko z nogo le malo potreseš. Med podboji in hlodi tihotapimo po sobah, ki žalujejo brez upanja, da bodo še kedaj popravljene, kot bi vedele, da jih bo zidar kmalu do cela s silo razdejal. Še žalostnejše je v hudo zadeti cerkvi. Nad korom že stavijo oder in opore, da bojo zvonik in pročelje podirali. Za velikim oltarjem te prestraši velika razpoklina; na obokih odluščen je ves omet; vsa slikarija, ki je toliko stala in bila tako lepa, za vselej pokončana! Na oltarjih leži vse križem razmetano. Ni več poznati, da je bila to cerkev! Kakor da bi jo bili krati neverniki oropali. O grozno je tukaj gospodarila neznana zemeljska sila. — Toda nad vse smo bili ganjeni, ko gremo v vrt samostanski. Na ozidje se naslanja bora utica. Prej je obsenčevala trudnega obiskovalca, ki je v njej iskal pokoja, in razvedrila. A kolika čast jo je zadel sedaj v času strahovite nesreče! V njej je namreč, ker so morali cerkev zapreti, sv. Rešnje Telo. Tukaj je sedaj samostansko svetišče. Tu na vrtu se opravlja odslaj služba božja za veliko župnijo; po gredah molijo tresoči verniki, katerim je še sedaj neverjetno, da so zgubili svojo ljubljeno cerkev; tukaj dobivajo edino tolažbo za svoje krvavo ranjeno srce.

Pod milim nebom se beró ti maše,
Nemilim nebom! vse klečé zdihuje:
Nebeški Oče, sliši prošnje naše,
Ukaži zemlji ti, da naj miruje!
Nikar nas ne pogubi v jezi svoji,
Moči razsajajoče upokoji! —

Zadej za utico je steklenik. Kako bi si bil on kedaj mislil, da bo svoje stanovnike: zimske rožice in jaro zelenjad, zamenjal s pobožnimi patri, ki imajo sedaj v njem po dnevu obednico, po noči pa skromno spalnico na hladnih tleh. Sredi vrta tešejo večjo leseno uto, ki bo morala biti dalje časa prebivališče za vse samostansko osobje. Da bi jim bila le mila!

Napotimo se dalje po mestu. Povsod, kamor se ozreš, te srečajo žalostni spominki one grozne noči. Ulice, z debelimi bruni vse preprežene, da se sem ter tje komaj viješ skozi surovo hlodovje. Prijazen spremljevalec nos opozori, da bi šli v jahališče. To je velika, prostorna zidina, kjer so se prej imovitejši Ljubljančani urili na svojih čilih konjih. Sedaj njim je to veselje za nekaj let grenko skaljeno. Mesto njih se je nastanilo v jahališču nad 40 družin s 180 osebami. Tu se vidi gorje in beda sedanje Ljubljanice v najhujših pojavih. Družine, ki se prej bivale v svetlih palačah, se morajo zadovoljiti, da so tukaj vsaj pod streho. Poleg njih se je že udomačil boren delavec s svojimi otročiči. Kolika razlika! In vendar so si sedaj vsi enaki — enaki v žalosti in v siromaštvu. Bilo je že temno; le malo svetilnic je razsvetljevalo obširni prostor. Matere so polagale svoje jokajoče ljubljence k nemirnemu počitku. Tu in tam sem videl zavživati beraško — priprosto večerjo. Tik mene ihti mali deček poleg obledele matere. Stopim bliže njega.

»Nič se ne joči! . . . Kako ti je pa imé fantek?«

»Vilko sem«, mi jeclja revica.

»No Vilko, ti boš pa šel z menoj na Štajarsko«, mi pravim.

»Ali je to daleč?« vpraša radoveden.

»Seveda je daleč.«

Neljubo zadet od mojega odgovora kmalu dostavi:

»Ali imate tam na Štajarskem tudi potres?«

»O tistega pa nimamo!«

»Mama, potlej pa le pojd'va s tem gospodom na Štajarsko«, dene Vilko in se goriko oklene svoje mame, v očeh pa zasvetijo solze njemu in mami — in nam tudi.

Moj Bog — si mislim — domovina, iz katere celó otroci silijo, mora biti pač nesrečna. Tam je res hudo. Tam se pač sme razlegati opravičena prošnja navdušenega pesnika:

Bratje, pomagajte!
Vsi enega Očeta smo sinovi;
Odprite srca in roke dajte,
Sad dober blagi obrode darovi!
Hitite lajšat vsi nesrečo grozno,
Na pomoč, bratje, da ne bo prepozno!

Smešnica. Na Dunaju so kazali kobilo, ki je imela tam rep, kjer bi morala glavo imeti; za 20 kr. smel jo je vsak pogledati. Ljudje so iznenadeni prihajali iz hleva, kjer so našli kljuse, za rep privezano k jaslam.

Razne stvari.

(Nj. veličanstvo) svetli cesar so se zadnji torek popoldne peljali s posebnim vlakom skozi Maribor. Vlak je stal tukaj kacic pet minut, in so se milostnemu vladarju poklonili g. okr. glavar, g. mestni župan, g. dr. Fr. Raday in več odlične gospode.

(Sovraštvo do slovenščine.) Na magistratu mariborskem je pribit poziv c. kr. namestnika za pobiranje darov za o potresu ponesrečene na Kranjskem le v nemškem jeziku. Zato pa avstrijski orel ima le jedno glavo in se ces. namestnik piše Kübe!!

(Za Ljubljano) je čitalnični odbor v Mariboru nabral 647 fl. 50 kr., kateri znesek se je oni dan odposlal ljubljanskemu magistratu.

(Za ponesrečene o potresu) v Ljubljani in okolici so našemu upravnistvu poslali preč. g. kanonik Ant. Hajšek 20 fl., duhovniška družba v Slivnici pri Mariboru 15 fl. in g. Fr. Urbas, veleposestnik, 2 fl.

(Župnijski izpit) so delali te dni v kn. šk. pisarni ti-le čč. gg.: Alojzij Cilenšek, provizor v Stopercih, Marko Črnko, vikar na Ptuj, kaplani Franc Ogriček od Sv. Petra pod Sv. gorami, Matija Stoklas od Sv. Vida na Planini, Franc Vračun od Sv. Ilja pod Turjakom in Martin Žekar iz Manjšperga.

(Katoliško delavsko društvo) v Mariboru, ustanovljeno 26. aprila t. l., ima v soboto, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer prvi društveni shod v društveni sobani (salon Schramml, lekarniške ulice št. 10). V vspredu je govor o sedanjih socijalnih razmerah.

(Od Sv. Jošta na Kozjaku). Č. g. župnik Pavel Hrovat so poslali iz lastnega žepa sto goldinarjev po strašnem potresu poškodovanim rojakom kamniškega okraja. Posneme vredno domoljubje!

(Slovensko uradovanje.) Slavni občinski zastop v Teharjah je te dni sklenil, da bode zanaprej le slovenski uradoval. S tem so Teharje popolnoma slovenske postale.

(Zopet samomor v Mariboru.) Dne 6. t. m. se je ustrelil oskrbnik Jožef Pörtl v nekem hlevu v Urbanskih ulicah.

(Konjerejci v ljutomerskem okraju!) V žrebetišče gosp. Jos. Mursa na Krapji se bodo s 15. majem sprejemala brezplačno eno- in dveletna žrebeta. Vsak lastnik žrebeta ima le primerno množino suhe krme, ki se bo žrebetom v zato pripravnih stajah pokladala, vsaj za jeden teden tje spraviti. Ces. kr. družba za povzdigo konjereje na Štajarskem želi, da se konjerejci te prilike obilo poslužijo, in hoče tem žrebetom dajati pri premovanju in nakupu prednost.

(V Vojniku) bo zborovala prihodnjo nedeljo, 12. t. m., podružnica sv. Cirila in Metoda ob 4. popoldne v občinski hiši v Škoflji vasi. Ob 1/2 5. bo pa zborovalo ravno tam kat. pol. društvo »Eдинost«. Sklenili so namreč napraviti več shodov, da bi se razgovarjali o verskih, narodnih in gospodarskih stvareh. Tak shod bo v nedeljo. Prišlo bo tudi nekaj gg. govornikov iz Celja, in gosp. učitelj Petriček bo govoril o sadjereji, o napravljanju dobrega mošta in o trtoreji. Nakonec bo še šaliva loterija.

(V prid Ljubljane) se je v Gradcu ustanovil odbor ondi stanujočih Slovanov, kateri priredi prih. ponedeljek, dne 13. t. m., ob 1/2 8. uri večer v dvorani »Stefaniessaal« velikanski koncert. Gosti dobri došli!

(Tatvina v cerkvi.) Dne 2. maja je bila zvinitica iz Slovenskih goric v župnijski cerkvi v Braslovčah zasačena, ko je na limanice lovila denar iz cerkvene pušice.

(Dijaškikuhinji) v Mariboru so darovali neimenovanci v Ljutomeru 5 fl., gosp. J. Wanuš, trgovec v Radgoni, 2 fl. in Franca Strniša na Ptujski gori 1 fl.

(Vurberg.) Krajepisno-zgodovinska črtica. Spisal Matej Slekovec, župnik pri Sv. Marku niže Ptuja. Ponatisek iz Slov. Gospodarja. S podobo Vurberga. Tako se glasi znanega našega zgodovinarja najnovejša knjižica, ki obsega 40 strani in ima lično podobo Vurberga z južno-zahodne strani. Knjižica stane 25 kr. s poštnino vred in se naroča pri č. g. pisatelju. Vsem prijateljem domače zgodovine jo nujno priporočamo. Naročite si to izvrstno delce hitro, ker le 200 iztisov je na prodajo!

(Toča) je dne 27. aprila popoldne ob 2. pobelila vinograde in njive v okolih Okroglice, Lokavec in Radež razborske in loške fare pri Zidanem mostu. Koder je trta že odgnala, ondi je škoda zelo velika. Bog nas varuj hudega vremena!

(Slov.-nemškega slovarja), izdanega na troške rajnega knezoškofa Antona Al. Wolfa, izšel je 19. sešitek, ki obsega besede od »spisnik« do »šesteroplosk«.

(Občinske volitve v Ljutomeru.) Pri občinskih volitvah v Ljutomeru, ki so se vršile v soboto, zmagala je narodna stranka v tretjem razredu, nemška pa v prvem in drugem.

(Narodni dom v Brežicah.) Posredovanjem dra. Dečka kupila je posojilnica v Brežicah znani Klembasov hôtél iz zapuščine g. Friča za 22.500 gl. Ta hiša, jedna najlepših v Brežicah, stoji sredi mesta, ima lepe sobe za goste, obsežno dvorišče, vrt in veliko krasno dvorano. S tem so narodnim društvom zagotovljeni za vedno jako lepi in primerni prostori.

(Cepljenje trt.) Dne 10. t. m. zboruje celjsko vinarsko društvo v Petrovčah, in bode tam strokovnjak g. Matijašič podučeval o cepljenju ameriškanskih trt.

(Slovenska gasilna društva na Štajarskem in hrvaški »Vatrogasec«.) Odbor prostovoljnih gasilnih društev v ljutomerskem okrožju je proglasil zagrebški list »Vatrogasec« za službeno glasilo teh društev.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi na občeno zahtevanje prih. nedeljo, dne 12. t. m., zopet gledališko predstavo »Revček Andrejček«. Začetek ob 7. uri zvečer.

(Za Ljubljance) je rogaški trg nabral 28 fl. 70 kr., ter odposlal denar ljubljanskemu magistratu. Tudi okrajni zastop je soglasno sklenil 20 gld. odposlati ponesrečenim Ljubljancem, 20 gld. pa darovati po potresu poškodovanim na Štajarskem.

(Strela je ubila) dne 27. aprila opoldne 40letnega drvarja Janeza Bizjaka, ki je z nekaterimi tovariši delal v Trnovskem gozdu na Goriškem. Trije njegovi tovariši pa so bili samo omamljeni.

(O potresu poškodovane cerkve) na Spod. Štajarskem morajo se komisijsko pregledati; tako je te dni zaukazala vlada. Bržčas se bodo one cerkve, kjer ni patrona, niti cerkvenega premoženja, popravile na državne stroške.

(Umrli) je v Mariboru dne 6. t. m. č. g. Franc Lafontaine, zlatomašnik in vpokojeni duhovnik, v 85. letu svoje dobe. Naj v miru počiva!

(Telegram.) Umrli je č. g. Franc Kene, župnik na Sladki gori. Pogreb bode prih. soboto ob 10. uri dopoldne. Blagi raniki naj v miru počiva!

(Duhovniške spremembe.) Župnijo na Spod. Polskavi je dobil č. g. Franc Heber, župnik v Studenicah, in bode inštaliran dne 12. t. m. V Brezicah je postal provizor č. g. kaplan Jož. Mešiček; v Studenicah pa č. g. Fr. Kovačič, provizor na Spod. Polskavi.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio Catholica«, Gradec, Radeckijeva cesta št. 1. Zastopniki na deželi se želijo.

Fulard-svila 60 kr.

do 3 gld. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših oblicih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana **Hennebergova svila** meter po 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, danast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje. 4—16

Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in kr. dvor. lif.) Zürich.

Loterijne številke.

Gradec 4. maja 1895: 72, 4, 69, 9, 34
Dunaj „ „ 27, 43, 75, 50, 59

Izvrstne starine

8 polovnjakov iz zapuščine vpok. župnika gosp. **Janeza Antoliča** se bode po dražbi prodajalo dopoldne 15. maja na **Ptujski gori**.

Vabilo.

Krajni šolski svet v Plešivci pri Šoštanji daje na znanje, da bode dne 27. maja 1895, ob 1. uri popoldne tukaj očitna dražba zaradi stavbe novega šolskega poslopja. Razklican znesek je 4156 gld.

Povabljeni so vsi, kateri želijo delo prevzeti. Kdor prevzame, mora 10% od zneska kot vadij kraj. šol. svetu položiti.

Krajni šolski svet v Plešivci,
dne 17. aprila 1895.

2-3

Prvosodnik: Jurij Čanč.

Izvrstne c. kr. izklj. priv.

Škropilnice proti peronospori inženirja Živica,

katero so se splošno uvedle vled njih preprostosti, trpežnosti, lahke uporabe za vsako rejo trt itd. prodajajo, da-si so mnogo boljše, vendar po dosedanjih nizkih cenah.

Živic in družb. v Trstu.

Cenike odpošiljajo na zahtevanje franko.

Na vse c. kr. poštne urade pošiljajo popolne škropilnice franko, proti povzetju 10 gold. 4—10

Izdelujejo tudi stroje za prašenje z žveplom, neprestano delujoče stiskalnice itd.

Hiša v lepem romantičnem kraju kozjanskega okr. blizu župnijske cerkve in šole, pripravna za gostilno in mesarijo z lepim gospodarstvenim poslopjem, rodov. njive in travniki, mnogo sadnega drevja, lep gozd in dobro obdelovan vinograd (vsega skupaj okolu 25 oralov) se takoj proda. Vse drugo se izve pri upravnisti „Sl. Gosp.“

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilenat papir v 80 barvah, bliščeč papir eno- in dvoarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetlic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporoča na izbiro po nizki ceni 4-37

Andrej Platzer,
(prej *Edv. Ferline*)
gosposke ulice št. 3,
v Mariboru.

Izborna postojnsko apno,

katero je prav mastno in se jako dobro narase, se prodaja prav po ceni v vsaki množini in vsakem času pri stalni apnenci

Jož. Šajger v Postojni. 2

Hiša se proda prostovoljno jako po ceni. Več se zve pri lastniku v Studencih pri Mariboru, Lemberška cesta št. 84. 3—3

Za vsako farno, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednemu postranskemu zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Poudbe pod „III. 895“ Gradec poste restante. 14-25

Cementne izdelke,

kakor plošče za tlak v vseh oblikah in barvah, stopnice, korita (kopanje) za hleve in pri studencih, podboje itd. Prevzamem*kanaliziranje z svojimi cementnimi cevmi, koje izdelujem v šestih velikostih od 12—50 cm v premeru, in koje priporočam občinam in okrajnim zastopom za ceste namesto mostov.

Zlasti se priporočam prečast. duhovščini za tlakanje cerkev. V teku zadnjih štirih let sem potlakal z lastnimi cementnimi pločami farne cerkve pri Veliki Nedelji in Svetinjah pri Ormožu in Vurberku, podružnične cerkve v Zavrču in Cezanjevcih, v grajščini nemškega* viteškega reda pri Veliki Nedelji in v vse novejša poslopja in vile v kopaljšči in slatini radinski, ter polagam ravnokar cementni tlak v lepo farno cerkev ljutomerško in veliko nekdanj romarsko cerkev na Razkrižji. Nadalje imam edini pravico za politična okraja Ljutomer in Ptuj izdelovati patentovani cementni z asfaltom in katranom impregnirani falccigel, dozdam najboljša kritba, lepa, lahka in trpežna streha.

Omenim, da izdelujem vse te stvari tudi pri moji filijali v Dravskem Srdišči, na železnični progi Pragerhof-Ptuj.

S spoštovanjem

Jožef Mursa

na Krapji pri Ljutomeru.

1—5

Oelz-ova kava,

je najmočnejša in najzdravejša primes h kavi. Dobiva se v vsaki prodajalnici.

Vabilo.

Posojilnica v Gornji Radgoni, registrirana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj letošnji občni zbor dne 19. maja 1895 dopoldan ob 10. uri v zadrugnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Ce k občnemu zboru ne pride zadostno število zadrugnikov, skliče se ob 11. uri dopoldne istega dne s taistim dnevnim redom drugi občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati.

Načelstvo.

Album slovanskih napevov za citre.

Tretja kritično pregledana in jako pomnožena krasna izdava s podpisanimi slovanskimi besedami in z nemško prestavo. Popise razpošilja brezplačno in poštne prosto:

Jožef Sorg v Zagrebu.

Oton Knaus na Ptujju

ponuja svoje najboljše škropilnice Hydronet za vinograde. Nikoli se ne pokvarijo in tudi za drevesa veljajo. Tedaj prosim, kdor misli kupiti, naj si na skorem naroči, pozneje bodo pa zmanjkale. 1-3

Oznanilo.

Dne 1. julija 1895 začne se poletni poduk na deželni podkovačni šoli v Gradcu in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 deželnih štipendij po 50 gld. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; potem še od večih okrajnih zastopov in kmetijskih podružnic enako po 50 gld.

Pogoji so 18-letna starost, zdravje in krepka vzrast, domovinska pravica na Štajarskem, dobro dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot kovaški pomočnik.

Vrh tega se mora še vsak prosilec z reverzom zavezati, da bode poduk dovršivši podkovačno obrt najmanj tri leta na Štajarskem, oziroma v tistem okraju, od katerega bi štipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s pričevalom o zdravju in o šolskem poduku, z učnim pismom, delalsko knjigo ter s pričevalom o premoženju in obnašanju, naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do

20. dne maja 1895.

Kovači, ki jim ni toliko za štipendijo, kolikor samo za poduk, pa se naj z dokazom 18-letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učnega lista, dveletnega delovanja v kovačiji, v prvih treh dneh podučevanja pri ravnatelju šole oglasijo.

V Gradcu, dne 28. aprila 1895.

Od štaj. deželnega odbora.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

 Za trganje:

- Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

 Za želodec:

Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabašanji, skazenem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

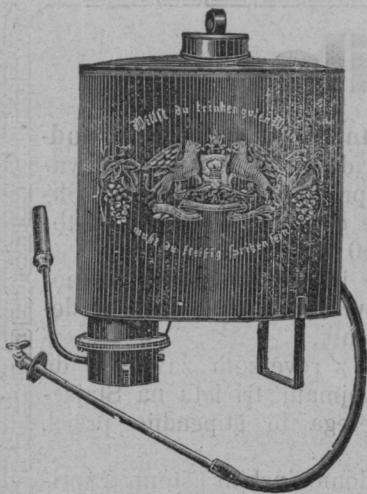
Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji nog, otrpnenji v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 21—24

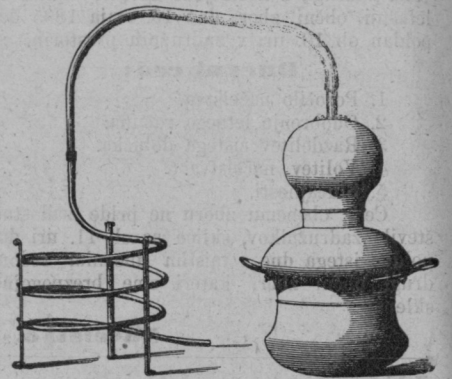
Priporočam svoje doma izdelane,
4¹/₂ kilo težke, **bakrene**

vakuum **peronospora - brizgalnice,**

komad **13 gld.** Kdor vzame 6 komadov, dobi 7⁰/₁₀₀ odpustka. 1200 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger,
kotlar koroške ulice 6,
v **MARIBORU.**

Štajarska deželna **Rogaška slatina,**

priporočena od najmenitnejših zdravnikov.

Tempelj-izvirek najboljša svežilna pijača, posebno pri nalezljivih boleznih.

Styria-izvirek dobro zdravilo proti boleznim prebavnih organov.

Dobiva se pri deželnem slatinarstvu v Rogatcu-Slatini in pri dež. zalogi v Gradcu, Schmiedgasse. 3—10

Vabilo.

Posojilnica v Slatini, registrirana za druga z neomejeno zavezo, odredi občni zbor na nedeljo, dne 26. maja 1895 ob 3. uri popoldne v hiši št. 1 pri Sv. Križu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo in polaganje računa za leto 1894;
2. Predlog in sklepanje o porabi čistega dobička;
3. Volitev načelstva in nadzorništva;
4. Razni nasveti.

Za slučaj nesklepčnosti tega zbora se odredi drugo zborovanje na istem mestu in z istim dnevnim redom na isti dan 26. maja 1895 ob 4. uri popoldne, ki bo brezpogojno sklepalo.

O d b o r.

Jožef Krenn

Maribor, grajski trg št. 1.

K Sv.

Juriju.

P. n.

S tem prijazno naznanjam, da sem z današnjim dnevom na tukajšnjem trgu, grajske ulice št. 1. v hiši gosp. Karola Pachner-ja popolnoma založeno štacuno

z modnim, suknenim in običajnim blagom

odprl.

V zvezi s prvimi tovarniškimi tvrdkami teh vrst mi je mogoče, velespoštovanim kupcem **vedno najboljše** po **najnižji ceni** ponuditi, in zmirom bode moja posebna naloga, da postrežem svojim p. n. kupcem z dobrim blagom najceneje in solidno.

Imam zaloge platnenih in damastnih tkanin, zatorej mi je mogoče, spoštovanim kupcem tudi s temi robami **najboljše kakovosti** najceneje postreči.

Prosim, blagovolite me s svojim obiskom počastiti, vsak čas si bom prizadeval, da bom izkazano mi zaupanje opravičil in stalno ohranil.

V Mariboru, dne 22. aprila 1895.

Z velespoštovanjem

Jožef Krenn.